

MENTORATGE

MEMÒRIA DEL PROGRAMA DE MENTORATGE I RESIDÈNCIES D'INVESTIGACIÓ PER A CENTRES DE CREACIÓ I PRODUCCIÓ DE CATALUNYA EN ÀREES NO URBANES

IN LOFE

Finançat per

QUE ÈS XARXAPROD

Xarxaprod, xarxa d'espais de producció i creació de Catalunya, és una associació sense ànim de lucre creada l'any 2009. Els membres de Xarxaprod són entitats, projectes o plataformes tant públiques com privades que ofereixen recursos, mitjans i suport als processos de la creació i la producció en l'àmbit de la creació contemporània. Des dels seus inicis, Xarxaprod impulsa iniciatives i projectes que faciliten la comunicació entre tots els seus membres per tal d'optimitzar recursos, fomentar el transvasament de coneixement especialitzat i l'intercanvi de programes, així com l'enfortiment del teixit cultural, amb especial cura del territori, i les iniciatives fora les grans urbs del país.

QUINS OBJECTIUS CERCA XARXAPROD

- *Representar les necessitats i inquietuds dels centres de la creació i producció de Catalunya per a contribuir al desenvolupament i professionalització del sector.*
- *Buscar l'eficiència dels centres.*
- *Buscar sinergies i crear aliances entre els centres públics, privats, l'administració i altres agents culturals del sector per enfortir el sector de la creació.*
- *Ser un espai on els creadors i creadores puguin localitzar els suports a la creació i producció del país.*
- *Fomentar la relació entre els creadors/res i el públic general.*
- *Treballar pel compliment de l'Agenda 2030 des del sector de la creació.*
- *Visibilitzar la tasca que realitza el sector dels centres de creació i producció a Catalunya, i la seva importància per a tenir un teixit de creadors professionals i amb recursos per a realitzar les produccions que es realitzen al país.*

VISIÓ

Xarxaprod vol esdevenir un lobby de centres de creació i producció a Catalunya, però també ser un representant estatal i internacional del sector. La Xarxa vol treballar per defensar la creació contemporània en aquest país, i allhora ser una plataforma que representi Catalunya a l'exterior.

MISSIÓ

Xarxaprod és un espai de representació davant les administracions públiques del sector de la creació i la producció contemporània catalana, alhora que és una xarxa on els professionals puguin compartir coneixements, experiències i recursos, que serveixin per enfortir el teixit productiu el país.

PROGRAMA DE MENTORATGE I RESIDÈNCIES D'INVESTIGACIÓ PER A CENTRES DE CREACIÓ I PRODUCCIÓ DE CATALUNYA EN ÀREES NO URBANES

D'acord amb els objectius de Xarxaprod, aquest 2023 la Xarxa ha impulsat un programa de mentoratge d'espais de creació i producció artística per a espais de creació emergents. Aquest ha ofert formació i assessorament, amb l'objectiu de donar suport als nous projectes, oferint un itinerari d'aprenentatge i eines professionals fonamentals pels agents del sector cultural.

El programa de mentoratge s'ha realitzat en el marc dels fons **Next generation** en àrees no urbanes i amb baixa densitat de població. Com a Xarxa, sabem que en les fases inicials d'un projecte, la figura del mentor és clau per a impulsar-ho, donant els coneixements i les habilitats professionals necessaris als gestors culturals. El programa ha anat de la mà de la coordinació de reunions dels espais de creació amb entitats promotores d'ajuts, assessorament i subvencions per a millorar l'autonomia dels espais creadors.

El programa de mentoratges s'ha materialitzat en la creació d'unes beques de residències artístiques de suport a la producció i la investigació de projectes artístics que treballen al voltant de qüestions com la sostenibilitat ambiental, les noves tecnologies i la feminització de la pobresa. El funcionament del programa es basa en el mentoratge d'espais de creació i producció artística emergents per part d'altres centres de creació experimentats, i un programa de residències per a artistes investigadors als espais receptors de la formació.

Així, centres de creació de zones no urbanes que porten un curt recorregut organitzant residències han pogut fer-ho recolzats i aconsellats per d'altres amb anys d'experiència. És un projecte que posa en valor el coneixement generat i sostingut dins la xarxa, i dona importància a l'intercanvi i a les possibilitats col·laboratives entre els seus membres.

Com que ha estat un programa que ha tingut molt bona acollida, se li vol donar continuïtat. Ha estat una experiència molt enriquidora per a tots els seus participants, i ha ajudat a articular el territori, posant en valor els centres novells i experimentats.

CARACTERÍSTIQUES DE LES RESIDÈNCIES

DURACIÓ DE LES RESIDÈNCIES: 3 SETMANES

ALLOTJAMENT I MANUTENCIÓ INCLÒS

SUPORT ECONÒMIC: 2000€ PER RESIDENT

QUINS CENTRES HAN PARTICIPAT?

Centre Entorns (Músser, Lles de Cerdanya, Baixa Cerdanya, Lleida)

Centre d'Art i Natura de Farrera (Alt Pirineu i Aran)

El Refugi Casa Bigodé (Envall, Pallars Jussà, Lleida)

Nau Còclea (Camallera, Alt Empordà, Girona)

InLoft (Copons, Anoia, Barcelona)

Can Serrat (El Bruc, Anoia, Barcelona)

A Cobert (Moià, Moianès)

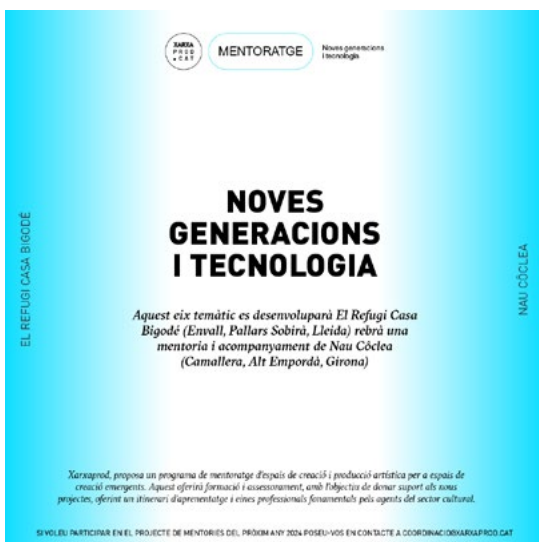
Nèctar (Vilanova de Sau, Osona, Barcelona)

EIXOS TEMÀTICS TREBALLATS

- **Efectes silvestres:** Transformacions del territori, sostenibilitat ambiental, residència realitzada a Entorns.
- **Art i habitatge:** Futur col·laboratiu. noves generacions i tecnologia, residència realitzada a Refugi Casa Bigodé.
- **Les dones i la força de treball,** residència realitzada a Inloft.
- **Ecofeminisme.** L'ordre simbòlic patriarcal: explotació donat-natura, residència realitzada a a cobert.

LES RESIDÈNCIES

RESIDÈNCIA REALITZADA AL **REFUGI CASA BIGODÉ** AMB EL MENTORATGE DE **NAU CÔCLEA**

Aquest projecte de mentoratge ha tingut resultats molt positius, i tenint en compte el poc temps de conceptualització amb què comptaven aquestes beques, totes les parts consideren que han tingut molta sort. El compromís amb l'entorn ha estat present durant tot el procés de residència, i consideren que hauria de ser una part clau i imprescindible a l'hora de redactar la convocatòria d'aquest tipus de residència, més enllà dels clàssics paràmetres d'excel·lència artística. Aquestes beques necessiten artistes compromesos amb la societat i el veïnatge en què resideixen.

Per a Nau Còclea, que porta des de 1996 a Camallera organitzant i realitzant projectes de residències i de suport a la creació, el projecte de mentoratges ha representat una bona oportunitat per compartir amb un centre novell els aprenentatges de la seva trajectòria. Ha estat important a l'hora d'observar i d'analitzar com un nou centre dissenya una política de residències pròpia: no totes les residències són iguals ni existeix un manual canònic de com es dissenya i s'articula un programa de residències artístiques. Més enllà de l'oportunitat, de la disponibilitat d'espai o del perfil de les persones impulsores (gestores culturals, artistes o professionals del món de l'hosteleria) cal fer una reflexió pròpia i definir què es vol, quin perfil de residència es busca, quin impacte ha de tenir no només per als artistes que hi residiran sinó també en el territori on s'instal·la la residència i amb el qual interactua de manera permanent.

El Centre de Creació Contemporània Nau Còclea és un espai de creació que sempre ha actuat des de la multidisciplinarietat artística i la descentralització tant territorial com institucional. Fundada per artistes el 1996 va iniciar la seva trajectòria com un centre tradicional amb exposicions i programacions de música experimental i performance, per anar derivant a una exploració de les estratègies necessàries per anar un pas més enllà de les formes de representació artística tradicional qüestionant els equipaments d'exhibició de les diferents arts i els rols dels artistes i de les audiències.

Actualment la Nau Còclea centra les seves programacions en el suport als artistes en residència i en un programa nòmada de viatge a peu amb artistes i públics que es diu Grand Tour.

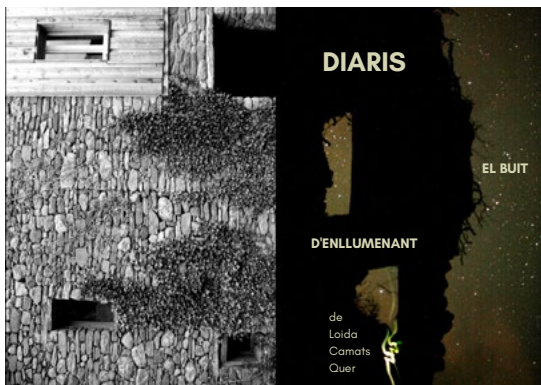
Per saber-ne més consulteu el link tree a la biografia del perfil d'instagram **@naucoclea**

El projecte del Refugi Casa Bigodé, un projecte de la Cooperativa Envall, en canvi, ha arrencat fa un any i mig a la Vall Fosca del Pallars Jussà, obrint una línia de creació cultural i artística al refugi d'alta muntanya. El mentoratge li ha ajudat a entendre què necessita la cooperativa i el projecte i cap on tirar i per on créixer. Envall té 6 habitants, i va estar 30 anys despoblat. Poder treballar amb artistes com el Marco Noris aquesta no-memòria, recuperant-la i donant-li llum, ha ajudat a convertir el buit i la foscor que hi havia el poble en un espai amb història.

La Loida ha estat una alumna en pràctiques que ha acompanyat i documentat el procés de l'artista, des de la part més quotidiana fins a la part comunitària i de fer xarxa a través d'entrevistes i de recórrer la zona. També ha proposat un diari de fotografia creativa i tota aquesta documentació s'està materialitzant en una relatoria de diaris i amb imatges.

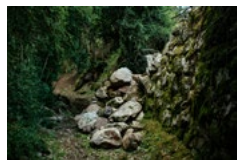
LES RESIDÈNCIES

RESIDÈNCIA REALITZADA AL **REFUGI CASA BIGODÉ** AMB EL MENTORATGE DE **NAU CÔCLEA**

8 de juny

Sortim del refugi de fusta per endinsar-nos en els carrils de la memòria i resseguir murs de pedra que intenten sostenir-se enmig de tant de buit. El silenci dinamita i trenca les històries. Tanmateix, l'aire humit ens guia i el verd ens condueix fins a Pobleta, tot sentint ja la fluïdesa de l'aigua amb la pluja que ens acompanya. Allí, una veu de claror, l'Anna, ens obre o reconstruïm alguns camins.

El Marco Noris ha tingut amb aquesta residència una experiència molt harmònica del procés de creació i de les persones implicades. Pel seu projecte, va partir de la intenció de parlar d'una memòria perduda en un poble com Envall, on la llum elèctrica va arribar el 2013. Les setmanes de residència van centrar-se en la investigació des d'una òptica col·lapsista i va donar molta importància en documentar tot el procés de treball. A través d'un portal web es poden veure les constel·lacions fruites d'aquestes investigacions d'Envall i en relació al concepte del buit. Ha treballat la no-memòria a través de la generació de noves llegendes amb la reconstrucció del poble, però també en relació al concepte del mirall –passat i present– per entendre la història del poble.

La proposta de Marco per Envall és realitzar un fresc a la seva església, que no s'utilitza i està destruïda, i on hi ha el projecte de fer un espai cultural per al poble. El fresc representa aquestes cartografies i constel·lacions que el Marco havia anat construint a partir de la seva investigació.

LINKS:

Refugi Casa Bigodé · refugi.envallcooperativa.cat

Nau Còclea · naucoclea.com · elgrandtour.net
linktree instagram [@naucoclea](https://www.instagram.com/naucoclea)

Marco Noris · marconoris.com

Enllumenat el buit · lab.marconoris.com

INDICADORS

REUNIONS: 4h. 2 reunions de dues hores cadascuna. Les dues online.

CONTINUÏTAT DEL PROJECTE: Sí, hi ha continuïtat. Estem demanant dues ajudes per tal de poder tirar endavant el projecte i continuar la investigació.

ASSISTENTS MOSTRA FINAL: Van venir entre 15 i 20 persones, totes del territori. De una mitjana d'edat de 40 anys.

ES VA CONTRACTAR ALGÚ EN PRÀCTIQUES? Sí.

LES RESIDÈNCIES

RESIDÈNCIA REALITZADA AL **REFUGI CASA BIGODÉ** AMB EL MENTORATGE DE **NAU CÔCLEA**

Ens acompanya fins a La Mola, on la Susanna, artista dels detalls i l'arquitectura, ens porta pel camí de l'aigua i de la llum a La Vall Fosca. La Mola de la Pobleta no és només l'inici de la història de la micro-hidràulica, sinó també la viva imatge de la voluntat de restaurar i recuperar allò que queda d'història, i la perfecta fusió de la tecnologia amb el paisatge natural de manera sostenible.

Ja a finals del segle XIX aprofitava l'aigua d'aquest riu per produir electricitat, és la central que està situada a la part més baixa del Fumal, i és en ella on es troba el motor que acciona el primer generador d'electricitat a La Pobleta de Bellvís.

Valoració de Maria Grimalt, directora de Refugi Casa Bigodé

El projecte que ha dut a terme Marco Noris durant la seva estada al Refugi Casa Bigodé ha sigut un èxit: Marco Noris ha aconseguit posar llum a la foscor de la memòria d'Envall. La proposta resultant ha mostrat una gran qualitat, centrant-se en la recerca exhaustiva de records i anècdotes de tota la Vall relacionats amb el poble d'Envall.

Cal destacar la professionalitat de l'artista resident, la seva seriositat, la seva entrega al projecte i la memòria; l'artista s'ha integrat al dia a dia del Refugi amb molta facilitat i ha esdevingut una convivència molt agradable. A més, ha generat una resposta molt positiva del teixit social de la Vall, ja que moltes padrines i padrins han pogut posar veu i memòria a records que estaven molt enterrats.

Una altra de les coses a destacar ha sigut la participació de l'estudiant de pràctiques durant les 3 setmanes de residència; la Loida ha estat fent la memòria gràfica i la relatoria escrita de tota la residència. Això no només ha fet que l'artista es pogués concentrar plenament en el seu procés sinó també apropar a una estudiant el món de les residències i les seves característiques.

Les sessions de mentoratge entre el Refugi Casa Bigodé i NauCoclea han generat un espai d'aprenentatge molt necessari per a les sòcies de la Cooperativa d'Envall; el fet de ser un projecte que tot just està començant ha fet que aquesta experiència resultés del tot enriquidora. Gràcies a l'acompanyament acurat de la Clara hem abordat diverses qüestions essencials, com dubtes econòmics i de finançament, consells sobre bones pràctiques, calendarització i gestió de residències, acotament de temàtiques i disciplines per als residents, així com propostes de futur i millores.

Tenim ganes de seguir el mentoratge, ja que sentim que encara hi hagi hagut molta qualitat, ens ha faltat temps per abordar de manera més precisa les temàtiques i disciplines possibles que podem oferir des del Refugi.

LES RESIDÈNCIES RESIDÈNCIA REALITZADA AL **INLOFT** AMB EL MENTORATGE DE **CAN SERRAT**

inLoft és un projecte molt nou que ha entrat a Xarxaprod recentment situat a Copons. Els agrada pensar en els processos creatius, més que en els resultats finals, i tenen la missió d'apropar l'art contemporani a Copons, un petit poble allunyat de la ciutat. El mentoratge de Can Serrat ha ajudat molt a aquest petit projecte per conèixer un projecte molt diferent, però tan a prop: gràcies a aquest intercanvi s'han obert noves possibilitats de col·laboració.

Can Serrat és una comunitat d'artistes que va fundar-se l'any 1989. El mentoratge ha estat interessant, ja que tot i les diferències de dimensions dels projectes, han trobat molts punts en comú i ha resultat molt important per conèixer-se, ja que estan situats molt a prop l'un de l'altre. Això ha obert noves possibilitats de col·laboració i ha creat proximitat entre els dos centres.

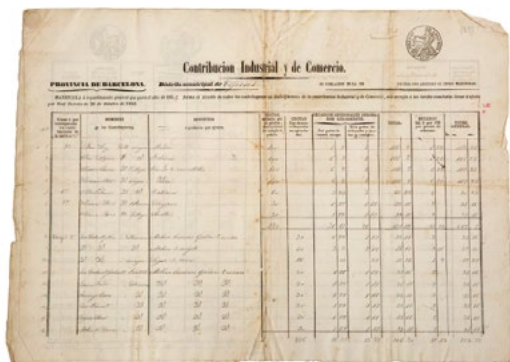
La residència de la Neus i l'Àngels Solà s'ha vist travessada per la realitat de l'artista: la Neus és mare i ha hagut de conciliar la seva filla amb la residència. Va proposar a l'Àngels fer aquest projecte conjuntament, ja que és una historiadora especialitzada en el treball femení del s. XVIII. Aquest projecte artístic, precisament, tractava de l'evolució del treball femení a Copons, un poble caracteritzat per un passat centrat en el comerç i la indústria.

A les dones del poble se les coneixia com les "amazones de Copons", ja que eren elles qui es quedaven al poble i el sostenien mentre els homes es dedicaven al comerç i viatjaven. Com que hi havia una gran activitat econòmica, se les anomenava així perquè tenien diners per tenir vestits i cases molt més luxoses que els dels pobles del voltant. A més, durant el segle XIX s'hi van establir importants fàbriques cotoneres, i la majoria de dones hi treballaven.

L'Àngels i la Neus han proposat una exploració visual d'aquesta història del treball de Copons. Per a fer-ho, han tingut una clara intenció de crear arxiu: posar sobre la taula les obreres que habitaven el poble i tot el seu registre visual que no havia estat present fins ara. Per fer-ho, van fer diverses trobades i entrevistes amb dones del poble, així com van investigar a l'arxiu local i als arxius familiars.

És un projecte que ha comportat una important interacció amb les dones del poble, i això ha fet que es recuperessin vincles entre elles, a la vegada que es feia memòria històrica: han obert les seves cases i comerços per revisar els seus arxius i treure a la llum documents que parlen de la seva

LES RESIDÈNCIES RESIDÈNCIA REALITZADA AL **INLOFT** AMB EL MENTORATGE DE **CAN SERRAT**

història a Copons.

LINKS:

inLoft · inloft.cat

Can Serrat · canserrat.org

Neus Solà · [instagram.com/neus_sola](https://www.instagram.com/neus_sola)

A la recerca de les amazones · readymag.com/u2447019477/a-la-recerca-de-les-amazones-2

INDICADORS

REUNIONS: 3h. 2 dues reunions presencials i 2 virtuals, d'una hora i mitja aproximada.

CONTINUÏTAT DEL PROJECTE: El projecte té continuïtat, a finals de setembre es farà una penjada col·lectiva de fotografies i hem optat a algunes opcions de finançament per seguir treballant en la força del treball de les dones.

ASSISTENTS MOSTRA FINAL: A la jornada final van assistir entre 35 i 40 persones, principalment dones de la tercera edat vinculades al projecte.

ES VA CONTRACTAR ALGÚ EN PRÀCTIQUES? Sí.

Valoració de Ricard Espelt, director d'Inloft:

El projecte s'ha desenvolupat amb èxit segons les directrius de l'artista Neus Solà i en concordança amb les bases de la convocatòria. La proposta resultant ha mostrat una gran qualitat, centrant-se en la força del treball de les dones. Aquest enfocament es basa en un estudi històric meticulós sobre aquesta temàtica a Copons, així com en la seva dimensió contemporània mitjançant la fotografia.

Cal destacar que el nivell artístic del projecte és alt i, al mateix temps, ha generat una resposta molt positiva del teixit social del poble, especialment de les dones de la tercera edat que han mostrat un gran interès i participació activa.

Durant el procés de treball, hem mantingut una excel·lent relació amb l'artista Neus Solà, la qual ha obert espais per a futures col·laboracions i treballs conjunts. A més, considerant que es troba en un període de maternitat intensa, hem aprofitat l'oportunitat per aprendre i explorar convocatòries per a artistes en situacions similars.

Pel que fa al mentoratge, volem destacar l'enorme valor afegit de la relació amb Can Serrat. Aquest centre ens ha brindat l'oportunitat de conèixer el seu projecte i, fins i tot, de participar en algunes de les seves activitats. D'altra banda, el seu retorn i assessorament han estat fonamentals per abordar diferents aspectes que han sorgit al llarg del procés.

Valorem molt positivament el conjunt del projecte de mentories i ens

LES RESIDÈNCIES

RESIDÈNCIA REALITZADA AL **A COBERT** AMB EL MENTORATGE DE **NECTAR**

agradaria molt formar part d'altres convocatòries en les quals vincular altres centres ja siguin en l'àmbit català com d'altres indrets.

a cobert porta un any i mig en funcionament i ha estat una experiència molt positiva en un poble d'uns 6000 habitants. En diferents sessions, ha pogut treballar en profunditat amb NectART tot el procés de residència, des de la convocatòria de la residència fins al procés d'escollir l'artista i d'intercanvi de coneixements com a centres per mantenir el vincle i la col·laboració. Gràcies a aquesta experiència, s'han construït ponts entre aquest espai novell i un de més consolidat. Han implementat el compromís de treball amb el territori com a un dels criteris més importants a l'hora d'escollir els artistes per a les residències amb l'ànim de crear cultura descentralitzada.

NectART és un centre rural de creació a Les Guilleries. Estan totalment aïllats, sense nucli municipal ni poble a prop. Això els enriqueix enormement per dinamitzar i interactuar amb un territori pràcticament inhabitat per humans. Des de fa anys, ofereixen diverses línies de residència: per a artistes emergents, per a famílies, residències a distància, etc. Han viscut el mentoratge era molt necessari per acompanyar, aconsellar i compartir experiències i coneixements amb altres centres, i consideren que ha estat una experiència molt enriquidora per ambdues parts.

Juana Dolores Romero, l'artista resident a a cobert, presenta un projecte sobre la dona naturalitzada i la natura feminitzada a través de la figura de la fada. Fa una revisitació dels contes de fades, que tenen a veure amb la feminitat, amb l'amor i amb la dualitat de la dona —o santa o puta—, que en la fada es veu en la fada madrina i la fada amant. També aborda la figura de la fada com allò espantós, que fa por pel fet de ser màgic.

Si entenem la fada com a protectora de la natura, dels éssers aquàtics i de l'aire, podem reivindicar-la des d'una perspectiva ecologista i feminista. En aquesta fase d'investigació i conceptualització del projecte, Juana Dolores ha treballat amb El Fanal, un col·lectiu del Moianès amb qui ha tingut converses per ajudar a bastir la seva proposta de crítica ecologista i anticapitalista.

En una segona fase del projecte, ha produït junt amb Amanda G. Eleuterio una sèrie de fotografies on apareixen dues nenes-fades al pantà de Moià, les quals ens porten a reflexionar sobre l'herència climàtica per a les futures generacions.

Una última fase del projecte serà la d'edició de textos, de contes de fades escrits per Juana Dolores amb la intenció d'actualitzar la figura de la fada. Ho descriu així:

“La violació del pacte. Un conte de fades” és una lectura en clau ecologista i feminista del mite, de la llegenda, del conte de la fada; una aproximació política i artística que pensa i sent allò particular, com ho és ara la crisi ecològica —pròpia del Capitalisme i del Patriarcat, marcs teòrics i sistèmics que la causen i la perpetuen—, a partir d'allò universal, atemporal, màgic, en aquesta ocasió, des d'una figura de la cultura popular i femenina.

És un projecte que vol dotar d'agència les fades, que esdevenen subjecte polític per defensar-se i venjar-se del seu perill d'extinció. Juana Dolores proposa un discurs contemporani amb visió artística, política i crítica. És

LES RESIDÈNCIES

RESIDÈNCIA REALITZADA AL **A COBERT** AMB EL MENTORATGE DE **NECTAR**

tracta d'un relat màgic, popular i femení, en què les fades apareixen en el segle XXI i es rebel·len contra les injustícies d'aquest inici de segle.

LINKS:

a cobert - acobert.cat

NectART - nectarconectar.com

Juana Dolores - [instagram.com/juanadolorex](https://www.instagram.com/juanadolorex)

INDICADORS

REUNIONS: 4, dues online i dues presencials de 2h cada sessió: 8h

CONTINUITAT DEL PROJECTE: Es buscaran els recursos per aportar continuïtat a la residència becada. Pel que fa als mentoratges creiem que pot ser un servei o proposta gestionada des de XarxaProd.

ASSISTENTS MOSTRA FINAL: 30 persones. Joves i adults del poble entre 20 i 60 anys.

ES VA CONTRACTAR ALGÚ EN PRÀCTIQUES? No.

Valoració de Nerea Campo, directora d'a cobert:

Les sessions de mentoring entre Nectar i a cobert han generat sinergies molt positives i han abordat diverses qüestions essencials, com dubtes econòmics i de finançament, consells sobre bones pràctiques, calendarització i gestió de residències, acotament de temàtiques i disciplines per als residents, així com propostes de futur i millores.

La col·laboració entre Nectar i a cobert mitjançant el mentoring ha demostrat ser altament beneficiosa per a ambdues organitzacions. Els mentors de Nectar han proporcionat un assessorament expert i orientació en diversos àmbits, contribuint a l'èxit i creixement de les residències d'a cobert. Aquest intercanvi de coneixements ha resultat profitós per a tots els implicats i ha permès el desenvolupament i aplicació de noves estratègies i enfocaments en la pràctica.

Les sessions han permès definir de manera més precisa les temàtiques i disciplines adreçades als residents, oferint una orientació clara i una estructura més concreta per a les residències d'a cobert. Aquesta guia ha permès als residents treballar en un entorn més enfocat, afavorint el desenvolupament i l'aprofundiment de les seves pràctiques artístiques. En l'actualitat, a cobert està aplicant els coneixements adquirits durant les sessions de mentoring a les seves residències. Aquesta implementació activa

LES RESIDÈNCIES

RESIDÈNCIA REALITZADA AL **ENTORNS** AMB EL MENTORATGE DE **CAN SERRAT**

està generant resultats positius i ajudant a a cobert a millorar l'eficàcia i l'eficiència de les seves pràctiques.

Entorns és un espai de creació de Músser, un nucli cerdà de 30 habitants. El centre es focalitza en l'art, el disseny i en les pràctiques sostenibles. Gràcies al programa de mentories han pogut oferir aquesta residència becada, una de les primeres que ofereixen, i això els ha permès professionalitzar-se i fer créixer el projecte.

En aquest cas, el centre mentor havia de ser el Centre d'Art i Natura (CAN) de Farrera, situat a l'Alt Pirineu, però per problemes de gestió interna, al estar en mig d'un traspass de direcció, es va consensuar que realitzes la mentoría un centre ubicat en una altra zona de muntanyes com és Montserrat, i va realitzar Can Serrat l'acompanyament.

Can Serrat és una comunitat d'artistes que va fundar-se l'any 1989. El mentoratge ha estat interessant, ja que tot i les diferències de dimensions dels projectes, han trobat molts punts en comú i ha resultat molt important per conèixer-se, ja que estan situats molt a prop l'un de l'altre. Això ha obert noves possibilitats de col·laboració i ha creat proximitat entre els dos centres.

Pels centres situats en localitats tan petites es fa vital la vinculació amb el poble, un vincle que s'ha de cuidar i treballar. El seguiment del CAN de Farrera a Entorns ha servit per compartir pensaments sobre la creació i el sosteniment d'aquests vincles sense poder comptar amb recursos municipals per a fer-ho. L'acompanyament i la iniciativa de projectes com el de mentoratge han resultat molt importants per accedir als recursos necessaris per oferir residències i a la vegada compartir i aprendre els uns dels altres.

Vanessa Donoso és una artista ceramista que va iniciar la seva pràctica artística a Barcelona estudiant Belles Arts. És quan va anar a viure al Regne Unit que va experimentar un xoc cultural molt gran i va començar a fer-se preguntes sobre el llenguatge i les compatibilitats culturals. Va començar a treballar amb fang a Dublín. Primer ho va fer amb fang comercial, però un dia va començar a reflexionar sobre la provenença del fang amb què treballava: des de llavors, va començar a vincular-se amb els territoris a través de l'extracció de fang de la sorra dels entorns on treballava.

La sorra té dades històriques i geològiques, i manipular el fang amb les mans és dialogar amb el territori. Amb el seu projecte *En curs del fang* (The Ongoing Clay Project) relacionar-se amb el territori i crear vincles a través de la recerca de la sorra, l'experimentació amb diferents tipus de fangs, i la creació de peces a partir d'aquestes materialitats. Per realitzar aquest procés, li interessa convidar a persones a fer-ho amb ella, i així crear uns vincles no només amb el territori material, sinó també amb la seva gent.

El projecte a Entorns va iniciar-se a través de la recollida de mostres de sorra dels voltants. L'extracció de fang de la sorra és un procés senzill (només es necessita sorra, aigua, un cubell i un colador). Crea un vincle molt directe amb el material, i al ser no requerir cap material sofisticat el converteix en un procés molt accessible.

Per extreure el fang, la sorra s'ha de barrejar amb aigua durant 12 hores. En aquest temps, el fang es dissol i, al passar-ho per un colador, es poden extreure les brutícies més grans. L'aigua amb fang s'ha de deixar reposar 12

LES RESIDÈNCIES

RESIDÈNCIA REALITZADA AL **ENTORNS** AMB EL MENTORATGE DE **CAN SERRAT**

hores més per aconseguir la seva separació: al fons del cubell hi ha el fang, i l'aigua restant és fàcil de treure. Sorres de diferents zones resulten, així, en fangs de diferents tipus.

Amb aquests fangs, es van celebrar tallers oberts a la comunitat local per crear les peces que serviren per celebrar un dinar de cloenda de la residència de receptes locals. Per al projecte va ser molt important estar en contacte i compartir recursos amb la Cèlia, una ceramista del poble del costat d'Entorns, gràcies a la qual van poder coure els plats, gots i bols que havien creat les veïnes del poble.

En resum, aquesta va ser una experiència molt enriquidora per totes les parts: tant per l'artista, com per Entorns i el CAN de Farrera. Gràcies als mentoratges, es va poder portar a terme un projecte que ha enfortit i ha articulat els vincles en el territori, tant entre els centres de creació, com els centres amb els seus entorns veïns i amb l'artista participant.

LINKS:

Entorns · entorns.io

CAN de Farrera · farreracan.cat

Can Serrat · canserrat.org

Vanessa Donoso · vanessadonosolopez.com

INDICADORS

REUNIONS: 20h totals.

CONTINUÏTAT DEL PROJECTE: Sí, hi ha continuïtat. Estem donant una beca de col·laboració entre Can Serrat i Entorns que segurament seguirà els pròxims anys.

ASSISTENTS MOSTRA FINAL: Van venir entre 25 persones, del poble i dels pobles del voltant.

ES VA CONTRACTAR ALGÚ EN PRÀCTIQUES? No.

Valoració de Maragda Farras, directora d'Entorns:

Amb la Sophie ens ha anat molt bé col·laborar, amb l'excusa que han suplert un mentor hem fet una nova convocatòria oberta junts. Per part meua m'estan ajudant molt a preguntar tots els temes que dubto, com subvencions que no tinc clar com redactar-les, o algun punt que no sé com gestionar. M'ajuden molt a facilitar el treball durant les residències en temes tècnics i emocionals que no es tenen tant en compte o no es prioritzen tant-, sobretot en les subvencions.

MOSTRA FINAL DEL PROJECTE

També m'han ajudat fent de jurat a les convocatòries, cosa que m'ha enriquit perquè tenen un altre punt de vista. En general, he après molt d'ella i estic molt satisfeta, ja que gràcies a aquesta mentoria he pogut becar artistes i professionalitzar-me. Valoro molt positivament el projecte.

El programa de mentoratge va finalitzar en un acte de tancament amb la col·laboració de Cal Gras (Avinyó) el 28 de juny de 2023 per mostrar l'experiència a altres ajuntaments i col·lectius interessats en el desenvolupament de programes de suport a la creació i producció en entorns rurals.

En aquesta mostra els artistes residents van explicar els resultats de les seves residències, en diàleg amb una persona de cada centre posant en comú les experiències viscudes.

La presentació va anar al voltant de:

LA CREACIÓ CONTEMPORÀNIA EN L'ÀMBIT RURAL

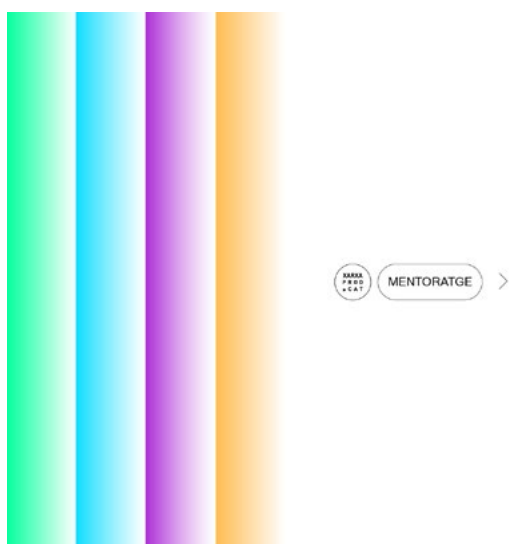
COM PODEM ESTIMULAR LA CREACIÓ CONTEMPORÀNIA AL MÓN RURAL EN XARXA?

Va estar dirigida a professionals de la gestió cultural en món rural, creadors, entitats, tècnics culturals i al públic interessat en buscar eines per a estimular i promoure la creació contemporània als entorns rurals.

Es va realitzar al Teatre El Catalunya (Carrer Sant Josep 1, Avinyó - Bages) d' 11 a 14:30h

Nombre d'assistents: 30 persones

INDICADORS DE COMUNICACIÓ

Visualitzacions: 1.038

Visualitzacions: 1.152

Visualitzacions: 828

CONCLUSIONS

Per a Xarxaprod, el projecte ha posat en acció moltes idees i estratègies que havien existit durant molt de temps de manera nominal i en l'àmbit teòric: aquesta vegada hem pogut experimentar estratègies de cooperació entre residències artístiques que tenen contextos molt diferents tant per la seva forma de sostenir-se com per l'emplaçament on se situen, les orientacions artístiques fundacionals i altres característiques que, en la seva diversitat, ens enriqueixen, però també fan més complex l'establiment de criteris únics per a situacions molt variades.

Baixar les realitats al camp pragmàtic i posar el programa a funcionar ens ha facilitat parlar i actuar amb fets i paradigmes concrets, discutir criteris que han hagut de funcionar per a tothom, però respectant les diferències de tota mena que ens caracteritzen i de fet són el cor de la nostra major riquesa. Assenyalarem alguns aprenentatges especialment importants que ens ha aportat el programa, tant a nivell dels reptes que ha representat com pel que fa a les oportunitats d'oferir i d'intercanviar coneixements que alguns dels participants en posseeixen.

1. Capacitat de consensuar criteris curatorials i estratègics entre totes les residències participants. Ha estat particularment interessant el desenvolupament de les habilitats a l'hora de consensuar diversos aspectes de l'actuació de cada residència com per exemple el redactat de les bases del concurs per a l'elecció dels i de les artistes del programa.

2. Agilitat en la transmissió de coneixements – sobretot pràctics– entre les residències sènior i les júnior. Aquesta transmissió transcendeix el moment d'implantació del programa i s'estendrà en el temps en una cooperació que ha començat i que a partir d'ara farà branques i s'estendrà en altres moments i casos.

3. Capacitat del programa per implantar-se en comunitats rurals petites i possibilitat de produir un impacte qualitatiu molt més interessant que el simple mostrar a la població rural aspectes o potencials que venen de fora. En efecte, aquest “mostrar” és el punt zero que la cultura adopta quan es dirigeix a les comunitats rurals amb la bona intenció de “dinamitzar” o de donar oportunitats a poblacions aïllades o desfavorides per la despoblació.

Més enllà d'aquest nivell zero (que correspon a l'organització de festivals i de programacions d'exhibició de les diverses arts o de promoció territorial), l'actuació que hem dut a terme mobilitza la població rural des d'un protagonisme actiu i s'adreça a la seva participació com a actors i no només com a audiències o promotors d'una cultura importada. En aquest sentit, pensem que ens falta temps encara per conceptualitzar el treball que hem fet i ser capaços de sistematitzar-lo de cara a enriquir amb la nostra experiència el coneixement col·lectiu sobre noves polítiques culturals participatives i sobre actuacions de política cultural en mitjà rural. Pensem que hem iniciat un camí que no s'atura aquí i estem disposades a buscar els mitjans per donar continuïtat a aquest programa que ens ha obert tantes finestres.

xarxaprod.cat

coordinacio@xarxaprod.cat

+34 623 59 89 62